

UTTALELSE

Elektroarbeidernes Fagforening, Hordaland, Sogn og Fjordane.
Vedtatt på halvårsmøtet i representantskapet 19. oktober 2012

Finanskrisen – rettferdig fordeling

Det har gått 4 år siden vi fikk det verdensomspennende sammenbruddet i finanssektoren. Det som tilsynelatende startet som mangel på tillit mellom store banker har utviklet seg til å bli den største økonomiske nedgangen siden krakket i 1929. Flere av EU landene er blant dem som er hardest rammet. Det er massearbeidsløshet i Spania, gjeldskrise i Hellas, industridød i Frankrike.

Som en konsekvens av problemene er det stor sosial uro i flere av EU landene. Spania har hatt en stabil politisk styring etter at tyrannen gjennom 40 år Franco døde, nå er det igjen gatekamper i Madrid. Hellas har utviklet et stabilt demokrati etter at militærjuntaen ble kastet. Nå ser vi at fascistiske grupper igjen går i gatene. I alle land som har blitt rammet av finanskrisen har det vært arbeidsfolk som har måttet betale. Det har skjedd masseoppsigelser, lønns- og pensjonsreduksjoner, og pensjonsalder hevet. Folk har mistet huset og blitt satt på gaten og velferdsordninger dramatisk redusert.

Etter krakket i 1929 ble det viktig for arbeiderbevegelsen å begrense "markedets" innflytelse. Gjennom lovregulering, skattesystem og finanspolitikk ble verdiene som vi skapte fordelt mellom alle.

Avstanden mellom dem som tjente mest og dem som tjente minst ble i hele perioden frem mot 1970 årene stadig mindre. På 1980 tallet ble troen på at "markedet" kunne løse alle problemer igjen styrket. Reagan i USA og Thatcher i England gikk i spissen og andre fulgte etter. Vi fikk en dramatisk deregulering av finanssektoren over hele verden. Lovreguleringer og skattesystem ble endret. Forskjellene mellom folk økte igjen, ofte dramatisk. Avstanden mellom dem som tjener minst og dem som tjener mest har økt også i Norge.

Finanssektoren gikk fra å være olje i samfunnsmaskineriet til å bli en egen sektor i seg selv. Når realinntekten til folk flest falt, har dette i stor grad blitt kompensert gjennom låneopptak. Det aller største fallet i realinntekten har skjedd i USA, der også lånefinansieringen er størst.

Alle lån skal betales tilbake før eller senere. Da lånene ikke kunne betales fikk vi bank kollapsen som førte til finanskrisen. Nå er det arbeidsfolk som skal gjøre opp regningen til finanskapitalen gjennom nedgang i lønn, dårligere pensjonsvilkår og massearbeidsløshet.

Også i Norge har veksten i låneopptak vært urovekkende stor. Boligprisene er viktigste grunnen til store låneopptak, det kan kun løses gjennom utstrakt boligbygging.

Elektroarbeidernes Fagforening krever

- at de RødGrønne setter boligpolitikk på dagsorden frem mot valget i 2013.
- at regjeringen igjen må regulere finanssektoren slik finanskommisjonen foreslår.
- at Regjeringen må innføre skatt på finanstransaksjoner (Tobinskatt).
- At det innføres en stabiliseringsavgift for bank og finansselskap